

Dönem : 3
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı :

897

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluş ve işleyişi, görev ve yetkileri ve yargılama usulleri hakkında kanun tasarısı ve Anayasa, Millî Savunma ve Adalet komisyonlarından 4'er üye almak suretiyle kurulan 114 No. lu Geçici Komisyon raporu (1/831)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Başkanlığı

Sayı : 71-1647/4433

9 . 5 . 1973

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 9 . 5 . 1973 tarihinde kararlaştırılan «Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluş ve işleyişi görev ve yetkileri ve yargılama usulleri hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Naim Talû

Başbakan

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ, GÖREV VE YETKİLERİ VE YARGILAMA USULLERİ HAKKINDA KANUN TASARISI GEREKÇESİ

20 Mart 1973 tarih ve 14482 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan ve yayımı tarihinde yürürlüğe giren 15 . 3 . 1973 tarih ve 1699 sayılı Anayasa değişikliği ile; Anayasamızın, mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri ile işleyiş ve yargılama usullerinin kanunla düzenleneceğini öngören 136 ncı maddesine fıkralar eklenmiş, eklenen bu fıkralarla «Devletin ülkesi ve milleti ile бүтүнлүğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendiren suçlara bakmakla görevli «Devlet Güvenlik Mahkemelerinin» kurulması derpiş olunmuştur.

Mahkemelerin kuruluşlarının yer aldığı Anayasamızın 136 ncı maddesinde ifade olunan ve genel mahkemeler arasında yeri, bir anayasal müessese olarak tayin ve tespit edilen Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluş nedenleri, söz konusu madde gerekçesinde açıklanmış, ezcümle; bütün dünyada olduğu gibi, son yıllarda memleketimizde de yeni suç ve suçluluk kavramlarının ortaya çıktığına ve dolayısıyla, suçluların takip ve muhakemelerinde yeni usuller aranmasının ve bulunmasının zorunlu hale geldiğine işaret edilerek, özellikle Anayasamızın 11 ncı maddesi doğrultusunda ve doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendiren suçların kovuşturma ve yargılanmasında gerek ceza müessiriyetini artırmak için süratli yargılamayı sağlamak ve gerek hususiyet arz eden bu suçların, ihtisaslaşmış mahkemelerde görülmesini mümkün kılmak için bu mahkemelerin kurulması gerektiği ifade olunmuştur.

İşte bu sebeplerle ve Anayasamızın 136 ncı maddesi hükmü ile; hâkim ve savcılarının nitelikleri, atama usulleri ve kararlarının temyiz mercii konusunda genel ilkeleri belli edilen ve kuruluş ve işleyişi ile görev ve yetkileri ve yargılama usulleri ile ilgili diğer hükümlerinin, kanunda gösterileceği öngörülen Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluşunu sağlamak ve kanun-

la saptanacağı ifade olunan diğer konuları gerçekleştirmek amacı ile, işbu tasarı hazırlanmış bulunmaktadır.

Anayasanın 136 nci maddesinin son fıkrasındaki tertip tarzı uyarınca; dört bölümden ibaret bulunan tasarı I nci bölümü ile, Devlet güvenlik mahkemelerinin kuruluş ve işleyişini, II nci bölümü ile görev ve yetkilerini, III nci bölümü ile yargılama usullerini düzenlemekte ve IV nci bölümü ile de çeşitli hükümleri tanzim etmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Anayasamızın 136 nci maddesinin ikinci fıkrası üstkametinde düzenlenen tasarımda birinci maddesi ile, Devlet güvenlik mahkemeleri kurulmaktadır. Maddenin ikinci fıkrası, yine Anayasa hükmü uyarınca, Sıkıyönetim ve savaş halleri ilişkili olmak üzere, Askerî mahkemelerin görev ve yargılama usullerine müteallik hükümleri mahfuz tutmaktadır.

Madde 2. — Bu maddede, Devlet güvenlik mahkemelerinin hangi illerde, ne mülkatar kurula-
cağına, Adalet Bakanının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verileceği ifade edilmektedir.

Devlet güvenlik mahkemelerinin ilk kuruluşlarında, yargı çevreleri de, aynı kararnamc ile belli edilecektir.

İş durumu ve ihtiyaçların gerekli kılması halinde, yeni Devlet güvenlik mahkemelerinin kurulması veya kurulmuş bulunan mahkemelerden bir veya birkaçının kaldırılması, Devlet güvenlik mahkemelerinin yargı çevrelerinin yeniden düzenlenmesini zorunlu kıldığından ve bir mahkemeden kaldırılış ve yargı çevresinin değiştirilmesi de, Anayasamızın 144 nci maddesinin dördüncü fıkrası gereğince, Yüksek Hâkimler Kurulunun uygun görüşünün bulunmasını icabettirdiğinden, maddenin ikinci fıkrası düzenlenmiştir. Bu fıkra ile, Devlet güvenlik mahkemelerinin yargı çevrelerinin değiştirilmesinde veya bu mahkemelerden bir veya birkaçının kaldırılmasında Yüksek Hâkimler Kurulunun uygun görüşü alındıktan sonra, yine Adalet Bakanının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verileceği belli edilmiştir.

Maddenin son fıkrası, aynı yargı çevresinde birden fazla Devlet güvenlik mahkemesi kurulduğu takdirde, bunların uygulamadaki diğer mahkeme daireleri gibi numaralandırılacağını tanzim etmektedir. Numaraların teselsülünde, son numaradan sonra, devri olarak tekrar en baştaki numaranın geleceği, açık bulunduğundan, bu cihotün ayrıca metne ilâvesine mahal görülmemiştir.

Madde 3. — Tasarının bu maddesi, Devlet güvenlik mahkemesinin bir Başkan ve dört üyeden teşekkül edeceğini, üyelerden ikisinin hâkim ve ikisinin de askerî hâkim bulunacağını tespit etmektedir.

Ayrıca, her Devlet güvenlik mahkemesinde biri hâkim, diğeri askerî hâkim iki yedek üye bulunacaktır.

Madde 4. — Tasarının dördüncü maddesi, her Devlet güvenlik mahkemesi nezdinde bir savcılık teşkilâtı bulunacağını ve bu teşkilâtta bir Cumhuriyet Savcısı ile yeteri kadar yardımcı bulunacağını öngörmektedir.

Aynı yerde birden fazla Devlet güvenlik mahkemesinin kurulmasına karar verildiği takdirde, bu mahkemelere şâmil olmak üzere bir savcılık teşkilâtı ile yetinilebileceği ve gerektiğinde iş durumu itibarıyla savcılık teşkilâtlarının da, mahkeme kuruluşlarına paralel olarak çoğaltılabileceği, maddenin ikinci fıkrası ile düzenlenmektedir.

Devlet güvenlik mahkemesi nezdindeki savcı yardımcılarının miktarları halkımızda Anayasada bir hüküm öngörülmediğinden, iş durumuna ve ihtiyaca göre bunların miktarlarını ve ne kadarının Cumhuriyet savcılarından, ne kadarının ise askerî hâkimlerden olacağını, Adalet ve

Millî Savunma bakanları müstereken tayin ve tespit edeceklerdir. Üçüncü fıkra bu hususu düzenlemektedir.

Madde 5. — Devlet güvenlik mahkemesi Başkanı, üyeleri ve Cumhuriyet savcıları ile yardımcıların niteliklerini belli eden bu madde, bir başkan ve dört üyeden teşekkül edecek mahkemelerin, başkan ve iki asıl ve bir yedek üyesinin birinci sınıfa ayrılmış hâkim, iki asıl ve bir yedek üyesinin birinci sınıfa ayrılmış askerî hâkim albay ve Cumhuriyet savcısının, birinci sınıfa ayrılmış Cumhuriyet savcısı ve yardımcılarının da Cumhuriyet savcısı veya askerî hâkim olacağını, atamaların, bu nitelikteki hâkim, askerî hâkim ve Cumhuriyet savcıları arasından yapılması gerektiğini düzenlemektedir.

Madde 6. — Devlet güvenlik mahkemesine yapılacak atamalarda, her boş yer için Bakanlar Kurulunun bir misli aday göstereceği, atamaların bu adaylar arasından, maddede açıkça ifade edildiği üzere, başkan, iki asıl ve bir yedek üyenin Hâkimler Kurulunca; C. Savcısı ve yardımcılarının Yüksek Savcılar Kurulunca; askerî hâkim ve askerî savcı yardımcılarının da özel kanunlarında gösterilen mercilerce yapılacağı derpiş olmaktadır.

Devlet Güvenlik Mahkemelerine atanmaların üç yıl için atanacağı, süresi bitenlerin yeniden atanabilecekleri, yeni atamalar yapıldığında işlerin aksamaması için, yeni atanmaların görevlerine başlamasına kadar, öncekilerin görevlerine devam edeceği, bu üç yıl zarfında, atanmaların Yüksek mahkemelere seçilmesi hariç, başka yer ve göreve atanamayacakları, ancak sürekli hastalık, ölüm, istifa gibi sebeplerle görevlerde boşalma olduğunda, yeni atamaların yapılabileceği ve atanmaların, görevlerinin mahiyeti icabı derhal görevlerine başlamaları gereği, maddenin müteakip fıkralarında tanzim edilmektedir.

Maddenin son fıkrası, atamalar için tayin ettiği onbeş günlük sürenin ilk on günü içinde Bakanlar Kurulunca aday gösterileceğini ve sonraki beş gün içinde de yetkili kurul ve mercilerin atamaları yapmaları gerektiğini ifade etmektedir.

Madde 7. — Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanının kanuni sebeplerle görevi başında bulunmaması halinde, Başkanlık görevi en kıdemli asıl üye hâkim tarafından yerine getirilecektir.

Asıl üyelerin kanunî sebeplerle bulunmaması hallerinde de, asıl üyenin niteliğine uygun yedek üyenin, asıl üyeye vekâlet edeceği ifade edilmektedir.

Madde 8. — İşlerin aksamaması bakımından, tasarrufla bu maddesi geçici görevlendirmeyi ve buna yetkili kurul ve mercii belli etmektedir. Askerî hâkim üye ve savcı yardımcılarının da geçici görevlendirilmeleri, aynı kurullarla, yani hâkimler için Yüksek Hâkimler Kurulunca ve savcı yardımcılarını için de Yüksek Savcılar Kurulunca yapılacaktır.

Madde 9. — Tasarrufla bu maddesi, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suçları tadat edip, bu mahkemelerin genel anlamda yetkilerini düzenlemektedir.

Maddenin birinci fıkra A bendi, Türk Ceza Kanununda yazılı mahiyetleri itibarıyla ve kanunun birinci maddesi istikametinde doğrudan doğruya Devlet Güvenliğini ilgilendiren suçları kapsamaktadır.

Bu maddede yer alan fiiller, (Devletin şahsiyetine karşı işlenmiş cürümler) olarak tanımlanmaktadır. Bu fiillerden 125 ilâ 145 nci maddelerde yazılı olanlar, Askerî Ceza Kanununun 54 ncü maddesi ile (Vatan Aleyhine Cürümler) olarak belli edilip, özellikle söz konusu fiiller T. C. K. nun 4 ncü maddesi gereğince de, Devletin Emniyetine «Güvenliğine» karşı işlenmiş suçlar olarak ifade edilmektedir.

Buradaki emniyet, «Güvenlik» kelimesi mutlak bulunmasına göre, Türkiye Devletinin gerek harici ve gerek dahili emniyetine «Güvenliğine» ve siyasî intizamına karşı işlenen ve T. C. K. nun 125 ncü maddesinden 173 ncü maddesine kadar yazılı bulunan bütün fiilleri, genellikle kapsama almaktadır (x). Bu itibarla mezkûr fiiller mahiyetleri itibarıyla, Anayasada açıkça ifade edilen; Devletin ülkesi ve milleti ile bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendiren suçlar bulunmaktadır.

Diğer bir deyimle bu suçlardan herhangi birinin işlenmesi Anayasada öngörülen şekilde ve doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendireceğinden, bu suçlar müstemirren Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine ithal edilmiş bulunmaktadır.

Bu bentten ayrık bırakılan ve B bendine intikal ettirilen fiiller işe, niteliklerine göre, Anayasanın 136 nci maddesinde öngörülen ilke dışında da işlenebileceğinden, bunların Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevine girebilmesi, ancak B bendinde öngörülen hallere inhisar ettirilmiş bulunmaktadır.

Maddenin birinci fıkrası, B bendinde sayılan ve Türk Ceza Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı bulunan suçlar; ancak Devletin ülkesi ve milleti ile bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlendikleri ve doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendirdikleri takdirde, soruşturma ve kovuşturmaları bu kanuna tabi olacak, başka bir ifade ile, o takdirde bu suçlar Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevine girecektir.

B bendinde zikredilen söz konusu suçlar, şayet yukarıda ve bendin ilk cümlesinde yazılı maksatla veya bu maksada mâruf işlenmedikleri ve doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendirmedikleri takdirde de, soruşturma ve kovuşturmaları yüürlükteki genel hükümlere göre intacedilecektir.

Bu bent için öngörülen kıstas, fiilin, Devletin ülkesi ve milleti ile bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine yönelmiş olarak işlenmesi ve doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendirmesidir. Fiilin bu mahiyette ve bu amaca yönelmiş olarak işlenmesini takdir edecek merciler de, şüphesiz kanunların yetkili ve görevli kaldığı adli merciler bulunmaktadır.

İşlenen fiilin bu niteliğini, vukuunda veya soruşturma safhasında doğrudan doğruya Devlet Güvenlik Mahkemesi savcıları ile yetkili Cumhuriyet Savcıların ve askerî savcılar; kovuşturma safhasında da bizzat Devlet Güvenlik Mahkemeleri ve diğer yargı organları takdir ve tayin edecekler, Devlet Güvenlik Mahkemelerine intikal edecek olaylarda, yerinde tâbiri ile, ilk süzgeç vazifesini bu mahkemeler nezdindeki Cumhuriyet Savcıları ifa edeceklerdir.

Olayın soruşturma veya kovuşturma safhasında bu nitelikte işlendiği anlaşıldığı takdirde, soruşturma veya kovuşturma hangi safhada bulunursa bulunsun, ilgili Cumhuriyet Savcısı veya suç Askerî mahalde işlenmişse Askerî Savcı yahut mahkeme, tahkikat veya dava dosyasını görevli ve yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığına veya bu kanalla Devlet Güvenlik Mahkemesine tevdi edeceklerdir.

Diğer taraftan, olaya el koymuş bulunan Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı da, fiilin, bu maksada müteveccih işlenmediğini, tahkikatın verdiği netice ile takdir ederse, soruşturma dosyasını görevli ve yetkili tahkikat merciine gönderecektir.

Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suça alehtlak iştiraki olanlar ve Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren bir suç, diğer bir veya bir kaç suçla ve kanunda öngörülen şekilde irtibath olarak işleyenler de Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanacaklardır. Bu fıkrada öngörülen iştirakle ilgili hükümler, bilindiği gibi T. C. K. nun 64 ve müteakip maddelerinde mevcut bulunmaktadır.

Maddenin tertip tarzında (.... ilâ ....) şeklinde ifade olunan maddeler, zikrediliş şekilleri ve bundan önceki kanunlarda da mevcut emsalleri ve cari tatbikat üzere, başta yazılı olan ve (ilâ) sözcüğünden sonra gelen maddede, dahil olmak üzere, aradaki bütün maddeleri kapsamına almaktadır.

Maddenin (C) bendi, işlenen ve (A) ve (B) bentlerinde yazılı olmayan diğer bir suçun, hangi hallerde Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine gireceğini tayin maksadına mâruf bulunmaktadır.

Özel bir irtibat durumunu öngören ve bir ölçüde T. C. K. nun 78 nci madesi ile Askerî Yargıtayın içtihatlarından esinlenerek tanzim edilen bu fıkraya için bir örnek vermek gerekirse; hırsızlık, devrim kanunlarına muhalefet, kaçakçılık, Atatürk aleyhine işlenen suçlar hakkında kanun-

na muhalefet gibi, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine dahil edilmemiş bulunan bir suçun, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren, örneğin T.C.K. nun 125 veya 141 yahut 156 ncı maddelerine aykırı olarak işlenmiş bulunan bir suçla - yukardaki fıkra gereğince iştirak veya irtibat halinde bulunmasa bile - umumî veya müşterek bir gaye içerisinde işlenmesi veya bu suçlardan bir veya bir kaçını işlemek, yahut gizlemek veyahut bu suçlar vesilesiyle işlenmesi takdirinde, bu kabûl suçları işleyenlerin de Devlet Güvenlik Mahkemelerinde yargılanacaklarını ifade etmek icabeder.

Son zamanlarda, Türkiye'de ve diğer ülkelerde işlenen anarşik olayların özelliği dikkate alınarak düzenlenen bu fıkra icabı, paravan suçlar yanında, esasında aynı müşterek maksada yönelmiş veya birinin işlenmesi diğerinin gayesinin gereği bulunan, ayrıca birisinin hâsıl ettiği sonuçlar, diğerinin yararına olan suçlar özel bir iştirak ve irtibat hükmü ile Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine ithal edilmiş, böylece aynı ihtisas Mahkemelerinde birlikte intacedilmeleri sağlanmış bulunmaktadır.

Maddenin son fıkrası, Anayasanın 147 ncı maddesinin ikinci fıkrası ve 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 20 ncı maddesinin üçüncü bendinde zikredilen kişilerin, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren bir suçu, görevleri ile ilgili olarak işlemeleri halinde - belli edilen hükümler uyarınca - Yüce Divan sıfatı ile Anayasa Mahkemesinde yargılanmaları gerektiğinden, bu ciheti belli etmek, mevcut hükümler arasında bir çelişkilğe meydan vermemek için sevk edilmiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan, tasarınnın 22 ncı maddesi gereğince, yetkilî Kurul ve mercilerin soruşturma izni vermeleri halinde, aynı kişilerin görevle ilgili olmayan şahsî suçları, ve 44 sayılı Kanunun 20 ncı maddesinin 3 numaralı bendinde zikredilen kişiler dışında kalanların görevle ilgili ve şahsî suçları, genel olarak görevi Anayasa tarafından belli edilen Devlet Güvenlik Mahkemesinin vazifesine girdiği takdirde, pek tabiidir ki, bu mahkemede yargılanacakların da izahtan varestede bulunmaktadır.

Madde ile ilgili gerekçe kısmının nihayetinde de, tasarınnın saklı tuttuğu hükümler ve soruşturmada 22 ncı maddenin derpiş ettiği usul ayırık kalmak üzere, 9 neu madde kapsamına giren bir suçu işleyen kimsenin; sıfat, meslek ve memuriyeti ne olursa olsun Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanacağını ve hakkındaki soruşturmanın da bu kanun hükümleri dairesinde yürütüleceğini açıkca belli etmek gerekir.

Madde 10. — Askerî yargı ile ilgili olarak, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren ve girmeyen suçlar bu maddede belli edilmektedir.

Anayasamızın 138 ncı maddesi, Askerî Mahkemelerin; asker kişilerin Askerî olan suçları ile bunların asker kişiler aleyhine veya Askerî mahallerde yahut askerlik hizmet ve göreviyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli olduğunu belli etmiş, üçüncü fıkrası da, Askerî Mahkemelerin savaş ve Sıkıyönetim hallerinde hangi suçlar ve hangi kişiler bakımından yetkili olduğu «Kanunla» gösterilir, hükmünü derpiş etmiştir.

Anayasanın askerî mahkemelerin görevleri ile ilgili olarak öngördüğü bu ilkeler ve buna mütenazır, 136 ncı maddeye bu defa eklenecek ikinci fıkra ile, Anayasanın genel olarak görevini bizzat tespit ettiği Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluşuna ait hükümde, Sıkıyönetim ve savaşa ilişkin hükümlerin saklı tutulması, birlikte nazara alınıp, tasarınnın 10 neu maddesi hükmü tanzim edilmiş bulunmaktadır.

Maddenin ilk fıkrası yukarda izah olunan mucip sebeplere ve özellikle savaş ve Sıkıyönetim halinde işin mahiyeti icabı yargılama mercii ve usullerin tamamen değişik olması gereğine dayanmaktadır.

Maddenin A, B, C bentleri ile de; belli edilen ve nitelikleri dolayısıyla doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendiren suçların asker ve asker olmayan kişiler tarafından müştereken işlenmesi halinde, sanıkların tamamının Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanacaklarını hükme bağlamış bulunmaktadır.

A bendi uyarınca, Askerî Ceza Kanununun 54 nci maddesinin âtif suretiyle asker kişiler hakkında uygulanmasını öngördüğü T. C. K. nun 125 - 145 nei maddelerini kapsayan bu suçların yalnız asker kişiler tarafından işlenmesi halinde, yine Askerî Mahkemelerin görevli olması, ancak asker olmayan kişilerle müştereken işlenmeleri halinde Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanmaları, gerek bu mahkemelerin kuruluş gayesine ve gerekse Mahkeme Kurulunda Askerî hâkimlerin de mevcudiyeti ile kuruluş şekline uygun bulunmaktadır.

B bendi uyarınca, Askerî Mahkemeler kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 11 nci maddesi (A) fıkrası; Anayasanın 138 nci maddesinin ikinci fıkrasına uygun olarak asker olmayan kişilerin hangi suçlardan dolayı Askerî Yargıtaya tabi olacağını belirtmiştir. Bu suçlar arasında bulunan Askerî Ceza Kanununun 55, 56, 57/3, 58 ve 59 ncu maddelerinin T. C. K. nun 133, 135, 136, 153, 155 ve 161 nei maddelerine âtif yapması ve T. C. K. nun belirtilen maddelerinin de Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevine girmesi sebepleri ile asker olmayan kişilerin müstakillen veya asker kişilerle müştereken bu suçları işlemeleri halinde Devlet Güvenlik Mahkemelerinde yargılanmaları; hem 2 nci paragraftaki hal için açıklanan sebepler gereği ve hem de Askerî Yargıya tevdi olunmuş istisnai bir görevin Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulmakla, tabii mahkemesine devri niteliğindedir.

C bendi uyarınca, yine Askerî Mahkemeler kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 11 nci maddesinin B, C ve D fıkraları; Anayasanın 138 nci maddesinin ikinci fıkrasına uygun olarak asker olmayan kişilerin işledikleri bâzı askerî suçlarla, asker kişiler aleyhine veya askerî mahallerde işlenen hangi suçların Askerî Mahkemelerde bakılacağını tayin etmiştir. Bu suçlar Devlet Güvenlik Mahkemelerinin esas görevine giren suçlarla irtibatlı olarak yahut umumî veya müşterek bir gaye içerisinde işlendikleri takdirde Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevine alınmak suretiyle, bütün suçlar için getirilmiş bulunan istisnai hükmün, Askerî Yargı yönünden de bozulması sağlanmıştır.

Maddenin A, B ve C olarak ifade edilen her üç bendi için müşterek olan husus, dokuzuncu maddeye âtif yapıldığı üzere, tadadolan maddelerin, dokuzuncu maddenin A ve B bentlerine mütenazır olarak ve bu maddede ifade edilen şekilleriyle, fiilin tasarımının birinci maddesinde yazılı, «Devletin ülkesi ve milleti ile bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenmesi ve doğrudan doğruya Devlet Güvenliğini ilgilendirir, mahiyette bulunmasıdır.

Madde 11. — Tasarımın 11 nci maddesi, doğrudan doğruya öngördüğü hükümler dışında soruşturma ve kovuşturmalarda Ceza Mahkemeleri Usulü Kanununun hükümlerinin uygulanacağını derpiş etmektedir.

Madde 12. — Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Ağır Ceza Mahkemeleri derecesinde olduğunu belli eden bu madde, ayrıca en yakın mahkemenin tayiminde de, tatbikata uygun hükümler ihtiva etmektedir.

Madde 13. — Devlet Güvenlik Mahkemelerinin derecesi ve bu mahkemelerde görülen işlerin mahiyeti, Anayasa değişikliğinin 136 nci maddesi gerekçesinde ifade edilen, davaların biran evvel intaındaki sayısız yarar ve Devlet Güvenlik Mahkemelerinin ihtisaslaşmış bir mahkeme bulunmaları gözönünde tutulduğunda, bu mahkemelerin görevle ilgili kararlarına ilk derece Adalet Mahkemelerinin uymaları, işin mahiyetinden netice etmiş ve bu maksatla 13 nci madde hükmü sevk olunmuştur. Bu madde, diğer yandan görev itirazları ile ilgili usul hükümlerinin kötüye kullanılmasına da engel olacaktır.

Pek tabiidir ki, konunun nihai olarak çözümlenmesi Yargıtayın görevli dairesine ait bulunmaktadır.

Maddenin son fıkrası, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin verdiği görevsizlik kararına karşı, ancak suçun bu mahkeme görevinde olduğu kanaatinde bulunan Devlet Güvenlik Mahkemesi savcısı, acele itiraz yoluna başvurabilmesi için hak tanmaktadır.

Madde 14. — Bu madde, yukardaki hükümleri tamamlamakta, Devlet güvenlik mahkemeleri arasında çıkabilecek ihtilâfların, özellikle yetki ihtilâflarının, ilgili Yargıtay Ceza Dairesi tarafından kesin olarak çözümlenmesini hükme bağlamaktadır.

Tasarımın 15 nci maddesi soruşturma usulünü; 16 nci maddesi mahallî Cumhuriyet savcılarının suça el koymaları halinde yapılacak müteakip işlemleri, ayrıntılı bir şekilde tanzim etmektedir. Tasarımın 17 nci maddesi ile, Devlet güvenlik mahkemeleri savcılarının yetkileri belli edilmekte ve soruşturma sırasında münhasıran hâkim tarafından verilmesi gerekli kararların, yetkili sulh ve asliye hâkiminden, Devlet güvenlik mahkemesi savcısı veya yardımcılarının doğrudan istiyebileceğini hükme bağlamaktadır.

Müteakip fıkralar zabitanın görevlerini, zor kullanma yetkisini, Devlet güvenlik mahkemesi ile başkanın ve savcı ile yardımcıların emirlerinin yerine getirilmemesi müeyyidesini açıkça tanzim etmekte, soruşturma ve kovuşturmalarda bilgi istenmesini, bilginin verilmesi süresini ve müeyyideyi, C. M. U. Kanununun Ek 4 nci maddesi hükmüne atfen öngörmektedir.

Madde 18. — Bu madde, soruşturma gerekli kıldığı takdirde, Devlet güvenlik mahkemesi savcısı veya yardımcısının Devlete ait kurum ve organlara, mahallî idare, iktisadî veya sair kamu kuruluşlarına ait bina, araç, gereç ve personelden geçici olarak faydalanmalarını temin etmektedir.

Tasarımın 19 ncu maddesi hazırlık soruşturmasında tanıklara yemin verdirileceğini; 20 nci maddesi savcılığın takipsizlik kararlarına itiraz mercii; 21 nci maddesi son Anayasa tadiline uygun olarak yakalama ve tutuklamayı düzenlemektedir.

Madde 22. — Bu madde, tasarıda belirtilen suçlardan dolayı bâzı kişiler hakkında soruşturma yapılabildiğini, Sıkıyönetim Kanununda olduğu gibi yetkili kurul mercilerin iznine bağlı tutulmaktadır. Maddenin son fıkrası da, meşhuden işlenen suçlarda bir tedbir olan tutuklamanın uygulanacağını, ancak bu hal dışında, tutuklamanın soruşturma izni verilmesine bağlı olduğunu tespit etmektedir.

Madde 23. — Bu madde, Devlet güvenlik mahkemesinin görevine giren suçlarda ilk soruşturma yapılmayarak, davanın doğrudan doğruya açılacağını ifade etmektedir.

Madde 24. — Tatbikatta davaların sürüncemede bırakılması ve hâkimlerin yıpratılarak, bezdirilmesi maksadıyla kötüye kullanılan hak suiistimallerini kesin bir şekilde bertaraf etmek için, bu madde sevk edilmiş bulunmaktadır.

Özellikle çok sanıklı dâvalarda, her celse bir veya birkaç sanık veya müdafii tarafından değişik şekillerde ve tasarlanan bir plân dairesinde tevali eden maksatlı reddi hâkim taleplerinin, dava dosyalarının mahkemeler arasında defalarca gönderilme ve iadelerine yol açtığı ve büyük ölçüde dâvaların sonuçlandırılmasını güç hale getirdiği dikkate alınarak, sevk edilen bu hükümle, genel olarak kanunun himaye ettiği bir hakkın ziyanına da sebebiyet verilmemiş bulunmaktadır.

Vukubulan reddi hâkim talepleri, kurulda değişiklik yapılmadan aynı mahkemece incelenecektir. Pek tabiidir ki, ret sebebini varit gören hâkim veya hâkimlerin davayı görmekten çekinecekleri aslî hukuk kurallarının gereği bulunmaktadır. Ret sebebini varit görülmemesi halinde de, sayet ret sebebi herhangi bir delile dayandırılmışsa, talebi inceleyecek kurul, bu delilleri de toplayacak ve varacağı sonuca göre gerekli kararı ittihaz edecektir. Ret sebebini yerinde görülmeyip, reddi halinde ittihaz olunan kararlar da, neticede esas hükümle birlikte temyiz edilebilecek ve bunu Yargıtayın, bu mahkemelere verilen hükümlerin temyiz mercii Ceza Dairesi kesin olarak sonuca bağlayacaktır.

Madde 25. — Bu madde, C. M. U. Kanununda zaten mevcudolan 224 nci maddenin son fıkrası istikametinde ve bu hükmü tamamlamak maksadı ile sevk olunmuştur. Uygulama, anılan fıkra ve bu madde gereğince yapılacaktır.

Madde 26. — Duruşmanın inzibatını ve cezaları öngören bu madde, askeri mahkemeler kuruluş ve yargılama usulü hakkında Kanunun 143 nci maddesi doğrultusunda tasarıya ithal edilmiştir.

Esasen buna benzer hükümler ayrıca C. M. U. Kanununda ve H. U. M. Kanunun da mevcut bulunmaktadır.

Savunma hakkına ilişkin hükümlere hiçbir şekilde etkisi bulunmayan bu maddenin, özellikle son zamanlarda çok görülen anarşik olaylarla ilgili dâva sanıklarının devam edegelen tutum ve davranışlarının kaçınılmaz bir sonucu olduğunu da, burada açıkça belirtmek gerekir.

Madde 27. — Bir ihtiyacın ifadesi olarak, Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü hakkında Kanunun 177 nci madesine mütenazır olarak tasarıya dahil edilmiştir.

Madde 28. — Uygulamada usul hükümlerinin kötüye kullanılmasını önlemek maksadına mâtuftur.

Madde 29. — Anayasa hükümlerine uygun olarak temyiz merciini göstermektedir.

Madde 30. — İşlerin niteliğini ve Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suçlara ilişkin davalara adli tatilde de bakılacağını ifade etmektedir.

Madde 31. — Diğer görevlileri,

Madde 32. — Bina, araç ve gereç ihtiyaçlarının karşılanmasını tanzim etmektedir.

Madde 33. — Özlük işlerini, denetimi ve hâkim ve savcıların izinlerini bütün ayrıntıları ile düzenlemektedir.

Madde 34. — Askerî hâkimlikten Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcı yardımcılıklarına atananlara, uygulamada beraberliği teminen, bu mahkeme nezdindeki Cumhuriyet Savcısı tarafından kanaat notu verileceğini belli etmektedir.

Madde 35. — Bir zorunluğun gereği olarak, uygulamaya açıklık kazandırmak için, görev yerinin değiştirilmesini hükme bağlamaktadır.

Madde 36 - 37. — Başlıklarına uygun düzenlemeleri açık bir şekilde ifade etmektedir.

Geçici madde 1. — Anayasamızın 32 nci maddesi doğrultusunda ve tatbıkatta en ufak bir tereddüde yer vermemek ve az da olsa bâzı mahkemelerce yanlış uygulama yapılmasına mahal bırakılmamak için bu madde hükmü sevk olunmuştur.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren işlenen ve görevine giren suçlara bakacak ve bu suçlar hakkında bu kanunda öngörülen hükümler uygulanacaktır.

Madde 38. — Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceğini göstermektedir.

Madde 39. — Bu kanun hükümlerinin Bakanlar Kurulunca yürütüleceğini ifade etmektedir.

(*) *Ord. Prof. Tahir Taner'in «Ceza Hukuku» adlı eserinin, T. C. K. nun dördüncü maddesi ile ilgili kısmı, sayfa 218.*

114 No. lu Geçici Komisyonun raporu

Millet Meclisi

114 No. lu Geçici Komisyonu

Esas No. : 1/831

Karar No. : 2

29.5.1973

Yüksek Başkanlığa

Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 9.5.1973 tarihinde kararlaştırılan «Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve İşleyişi, Görev ve Yetkileri ve Yargılama Usulleri hakkında kanun tasarısı» nı görüşmek üzere Genel Kurulun 14.5.1973 tarihli 108 nci Birleşiminde kurulması kabul edilmiş bulunan 114 No. lu Geçici Komisyonumuzda Adalet Bakanı ve ilgili bakanlıklar temsilciliklerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu:

Kanun tasarısının gerekçesinde de ifade edildiği üzere, 15.3.1973 tarih ve 1699 sayılı Anayasa değişikliği ile; Anayasamızın Mahkemelerin Kuruluşu, görev ve yetkileri ile işleyiş ve yargılama usullerinin kanunla düzenleneceğini öngören 136 nci maddesine fıkralar eklenmiş; Devletin ülkesi ve milleti ile bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendiren suçlara bakmakla görevli «Devlet güvenlik mahkemelerinin» kurulması derpiş olunmuştur.

Anayasamızın 136 nci maddesinde, genel mahkemeler kuruluşu arasında, bir Anayasal müessese olarak yeri tâyin ve tespit edilen Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulmasındaki mucip sebepler, Anayasa gerekçesinde açıklanmış ve bütün dünyada olduğu gibi son yıllarda memleketimizde de yeni suç ve suçluluk kavramlarının ortaya çıktığına ve bunun sonucu olarak, suçluların takip ve muhakemelerinde yeni usuller aranmasının ve bulunmasının zorunlu hale geldiğine işaret edilerek, bir yandan ceza müessiriyetini artırmak için süratli yargılamayı sağlamak, diğer yandan hususiyet arz eden bu gibi suçların ihtisaslaşmış mahkemelerde görülmesini mümkün kılmak için, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin, kurulması gerektiği belirtilmiştir.

Anayasanın bu doğrultusunda hazırlanan ve genel olarak muhtevi olduğu hükümler ve tertip tarzı itibariyle kabule şayan görülen tasarıda redaksiyona taallük eden bâzı değişiklikler Komisyonumuzca öngörülmüş, bâzı maddelerdeki daktilo hataları giderilmekle beraber, diğer bâzı hükümlerde de genel mahkemelerin uygulanmasına paralel değişiklikler yapılmış bulunmaktadır.

Tasarının, yazılış ve ifade edilişinde aynı mânayı tazammun etmekle beraber, tatbikatta kolaylık sağlamak üzere ismi kısaltılmış ve «Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluşu ve yargılama usulleri hakkında kanun tasarısı» şeklinde değişiklik yapılarak, buna uygun birinci bölümün matlabı «Kuruluş ve yetki», ikinci bölümün matlabı da «Görev» şeklinde tadil edilmiştir.

İkinci maddenin başlığında «saptanması» yerine, «tespiti» ibaresi uygun görülmüş; üçüncü maddenin ilk fıkrasında, maddeye açıklık kazandırılmak maksadıyla «olmak üzere, dört» ibaresi metinden çıkarılmış; dördüncü maddenin son fıkrasında, uygulamada beraberliği teminen, Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdindeki Cumhuriyet Savei yardımcılarının miktar ve nispetinin, Adalet Bakanlığınca tespit edileceği ifade olunmuştur.

5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 12 nci maddelerde hiçbir değişiklik yapılmayarak söz konusu maddeler Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

13 ncü maddenin 2 nci fıkrasındaki «ancak» kelimesinin yeri, mânaya uygun olarak değiştirilmiş, 14 ncü maddede bir değişiklik yapılmamış, 15 nci madde, tatbikatta bir aksaklığa yol açmamak ve kolaylık sağlamak maksadıyla; suçun, Devlet Güvenlik Mahkemesinin kurulduğu il veya ilçe sınıırı dışında işlenmesi halinde, Devlet Güvenlik Mahkemesi Saveliğinin hazırlık soruşturmasının yapılmasını, son fıkradaki hükme mütenazır olarak, mahallî Cumhuriyet Savelisinden da isteyebileceği metne, 3 ncü fıkra olarak ilâve edilmiştir.

16 nci maddede, bir eksikliği gidermek amacıyla, suçun askerî mahalde işlenmesi halinde, Askerî saveinin usulüne göre olaya el koyup, mahallî Cumhuriyet saveılarının yapacakları gibi, keyfiyeti derhal Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde bulunan saveiya bildirecekleri ve bununla beraber, Devlet Güvenlik Mahkemesi Saveisinin işe el koymasına kadar gerekli soruşturmayı bizzat yapıp ve evrakı Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Saveiliğine gönderecekleri, ifade olunmuştur. Aynı maddenin 2 nci fıkrası, tasarının Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa atıf yapması sebebiyle metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 17 nci maddesi, iki ayrı konuyu tanzim etmesi itibariyle, kanun tekniğine uygun olarak ikiye bölünmüş; soruşturma sırasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararların, gerekçe de belirtildiği üzere, çabukluğu sağlamak maksadıyla yetkili hâkimlerden veya Devlet Güvenlik Mahkemesi yedek üyesinden alınabileceği derpiş olunmuş ve buna uygun olarak itiraz halinde konuyu çözümlenecek merci tasrih edilmiştir.

Maddenin 6 nci fıkrası metinden çıkarılmış, 7 nci fıkra 17 nci maddenin son fıkrası olarak uygun mütalâa edilerek, baş tarafına açıklık kazandırılmak maksadıyla «Bu madde hükmüne aykırı hareket eden» ibaresi ilâve edilmiştir.

Maddenin, zabıtanın görev ve yetkilerini düzenleyen kısmı, bu başlık altında ve 18 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının müteakıp maddelerinin numaraları, buna uygun olarak değiştirilmiş; 19, 20, 21 ve 22 nci maddelerde bir değişiklik yapılmamıştır.

Tasarının 22 nci maddesi, Komisyonumuzca 23 nci madde olarak öngörülmüş ve maddenin 1 nci fıkra (A) bendinde vahdeti teminen; generaller, amiraller ve müsteşarlar hakkında, soruşturma izninin Başbakanca verileceği; (B) bendinde; Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri ve yurt dışında görev yapan büyükelçiler hakkında bu iznin Dışişleri Bakanınca verileceği derpiş edilmiştir.

24 nci madde olarak kabul edilen tasarının 23 nci maddesinin başlığındaki «doğrudan» ibaresi metinden çıkarılmış; 24, 25, 26, 27 ve 28 nci maddeler 25, 26, 27, 28 ve 29 nci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

26 nci maddedeki daktilo hataları giderilmiş, 30 nci madde olarak kabul edilen tasarının 29 nci maddesindeki «yalnız» ibaresi yeni yürürlüğe giren Yargıtay Kanunundaki hükme uygun olarak metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 31, 32 ve 33 nci maddeleri; 32, 33 ve 34 nci maddeler olarak aynen kabul edilmiş, tasarının 34 nci maddesi metinden çıkarılarak, düzenlediği hükümler itibariyle kanun tekniğine uygun olarak 357 sayılı «Askerî Hâkimler ve Askerî Savcılar Kanunu» na 4 nci ek madde olarak ilâvesi uygun görülmüştür. Söz konusu ek madde ile Devlet Güvenlik Mahkemelerine askerî hâkimlikten atanan üye, yedek üye ve Cumhuriyet Savei yardımcılarının yükselmelerine esas olacak meslekî sicillerinin tanziminde beraberlik ve yeknesaklık sağlanmış bulunmaktadır.

Tasarının müteakıp maddeleri aynen kabul edilmiş ve intikal hükmüne, Anayasanın geçici 21 nci maddesine uygun olarak düzenleme yapılmıştır.

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluşundaki maksat ve Anayasada öngörülen mucip sebepler muvacesinde, tasarının bir an önce kanunlaşmasını teminen; öncelik, ivedilik ve gündemde bulunan bütün işlere takdimen görüşülmesi hususu Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek ve gereği yapılmak üzere işbu rapor Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Kastamonu
S. Keskin

Sözcü
Kırklareli
M. Atagün

Kâtip
Bingöl
M. Bilgin

Denizli
F. Avcı

İstanbul
Muhalifim. Söz hakkım saklıdır.
R. Ülker

Konya
Söz hakkım mahfuzdur.
M. K. İmer

Niğde
M. Ocakeroğlu
İmzada bulunamadı.

Tokat
O. Hacıbaloğlu

Van
K. Kartal

(HÜKÜMETİN TEKLİFİ)

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kuruluş ve işleyişi, görev ve yetkileri ve yargılama usulleri hakkında kanun tasarısı

BÖLÜM - I

Kuruluş ve İşleyiş

Kuruluş

MADDE 1. — Devletin ülkesi ve milleti ile bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendiren suçlara bakmakla görevli, Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulmuştur.

Ancak, Sıkıyönetim ve savaş haline ilişkin hükümler saklıdır.

Mahkemelerin kurulması, kaldırılması ve yargı çevrelerinin saptanması

MADDE 2. — Devlet Güvenlik Mahkemelerinin, hangi illerde, ne miktar kurulacağına ve bu mahkemelerin, ilk kuruluşta yargı çevrelerinin tayinine, Adalet Bakanının teklifi üzerine, Bakanlar Kurulunca karar verilir.

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin, gerektiğinde yargı çevrelerinin değiştirilmesine veya bu mahkemelerden bir veya birkaçının kaldırılmasına, Yüksek Hâkimler Kurulunun uygun görüşü alındıktan sonra, Adalet Bakanının teklifi, üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilir.

Aynı yargı çevresi içinde, birden fazla Devlet Güvenlik Mahkemesi kurulduğu takdirde, bunlar numaralandırılır.

Mahkeme kurulu ve yedek üyeler

MADDE 3. — Devlet Güvenlik Mahkemeleri; bir Başkan, iki hâkim ve iki askerî hâkim olmak üzere, dört üyeden teşekkül eder.

Her Devlet Güvenlik Mahkemesinde, ayrıca biri hâkim, diğeri askerî hâkim iki yedek üye bulunur.

Cumhuriyet Savcılığı

MADDE 4. — Her Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde bir Cumhuriyet Savcısı ve yeteri kadar Cumhuriyet Savcı Yardımcısı bulunur.

Birden fazla Devlet Güvenlik Mahkemesi aynı yerde kurulmuşsa, bir savcılık teşkilâtı ile yetinilebilir.

Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdindeki Cumhuriyet Savcı yardımcılarının miktar ve nispeti, Adalet ve Millî Savunma Bakanlarınca müştereken saptanır.

Başkan, üye ve Cumhuriyet Savcı ve yardımcılarının nitelikleri

MADDE 5. — Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanı ile iki asıl ve bir yedek üye, birinci sınıfa ayrılmış hâkimler arasından; iki asıl ve bir yedek üye, birinci sınıfa ayrılmış askerî hâkimler arasından; Cumhuriyet Savcısı, birinci sınıfa ayrılmış Cumhuriyet savcıları arasından ve Cumhuriyet Savcı yardımcılarını ise, Cumhuriyet savcıları ve askerî hâkimler arasından atanır.

114 NO. LU GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri hakkında kanun tasarısı

BÖLÜM - I

Kuruluş ve yetki

Kuruluş

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Mahkemelerin kurulması, kaldırılması ve yargı çevrelerinin tespiti

MADDE 2. — Devlet Güvenlik Mahkemelerinin, hangi illerde, ne miktar kurulacağına ve bu mahkemelerin, ilk kuruluşta yargı çevrelerinin tayinine, Adalet Bakanının teklifi üzerine, Bakanlar Kurulunca karar verilir.

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin, gerektiğinde yargı çevrelerinin değiştirilmesine veya bu mahkemelerden bir veya birkaçının kaldırılmasına, Yüksek Hâkimler Kurulunun uygun görüşü alındıktan sonra, Adalet Bakanının teklifi üzerine, Bakanlar Kurulunca karar verilir.

Aynı yargı çevresi içinde, birden fazla Devlet Güvenlik Mahkemesi kurulduğu takdirde, bunlar numaralandırılır.

Mahkeme kurulu ve yedek üyeler

MADDE 3. — Devlet Güvenlik Mahkemele ri; bir Başkan, iki hâkim ve iki askerî hâkim üyeden teşekkül eder.

Her Devlet Güvenlik Mahkemesinde, ayrıca biri hâkim, diğeri askerî hâkim iki yedek üye bulunur.

Cumhuriyet Savcılığı

MADDE 4. — Her Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde bir Cumhuriyet Savcısı ve yeteri kadar Cumhuriyet Savcı yardımcısı bulunur.

Birden fazla Devlet Güvenlik Mahkemesi aynı yerde kurulmuşsa, bir savcılık teşkilâtı ile yetinilebilir.

Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdindeki Cumhuriyet Savcı yardımcılarının miktar ve nispeti, Adalet Bakanlığınca tespit edilir.

Başkan, üye ve Cumhuriyet Savcı ve yardımcılarının nitelikleri

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

Atama

MADDE 6. — Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanlığı, üyeliği, yedek üyeliği, Cumhuriyet savcılığı ve Cumhuriyet savcı yardımcılığı atamalarında, Bakanlar Kurulunca her boş yer için bir misli aday gösterilir. Bu adaylar arasından Devlet Güvenlik Mahkemesi hâkimlerinin atanması Yüksek Hâkimler Kurulunca, Cumhuriyet Savcısı ve yardımcılarının atanmaları Yüksek Savcılar Kurulunca, askerî hâkimlerden üye, yedek üye ve savcı yardımcılarının atanmaları ise, özel kanunlarında gösterilen usule göre yapılır.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri Başkan, üye ve yedek üyeleri ile Cumhuriyet Savcı ve yardımcıları üç yıl için atanırlar, süresi bitenler yeniden atanabilirler.

Yeni atananlar göreve başlayıncaya kadar, öncekilerin görevi devam eder.

Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanlığı, asıl ve yedek üyelikleri ile Cumhuriyet Savcılığı ve yardımcılığı görevlerine atananlar, bu süre içinde Yüksek Mahkemelere seçilme hali ayrıık olmak üzere, başka yer veya göreve atanamazlar. Ancak, bu süre içerisinde görevlerde herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde, yukarıdaki hükümler gereğince ve onbeş gün içinde yeni atamalar yapılır.

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kurulmasına dair ikinci maddede yazılı Bakanlar Kurulu Kararnamesinin Resmî Gazetede yayımını takibeden onbeş gün içinde atamalar yapılır ve atananlar, derhal görevlerine başlarlar.

Bu maddede yazılı onbeş günlük sürenin; ilk on günü içinde Bakanlar Kurulu aday gösterir. Sonraki beş gün içinde yetkili Kurul ve merciler atamaları yapar.

Başkana ve üyeliklere vekâlet

MADDE 7. — Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkanının kanunî sebeplerle görevi başında bulunmaması hallerinde, Başkanlık görevi, asıl üye hâkimlerin en kıdemlisi tarafından yerine getirilir.

Kanunî sebeplerle görevi başında bulunmayan asıl üye hâkim yerine yedek üye hâkim; asıl üye askerî hâkim yerine de, yedek üye askerî hâkim mahkeme kuruluna katılırlar.

Geçici görevlendirme

MADDE 8. — Devlet Güvenlik Mahkemesinin, yedek üyelerinin de katılması ile teşekkül edemediği hallerde, boş olan üyelikler, Yüksek Hâkimler Kurulunca, diğerk bir Devlet Güvenlik Mahkemesinin asıl ve yedek üyelerine geçici yetki verilmek suretiyle doldurulur.

İş durumunun zorunlu kıldığı hallerde, Yüksek Savcılar Kurulu, bir Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdindeki Cumhuriyet Savcı yardımcılarında bir veya bir kaçını, başka yer Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde, o yer Cumhuriyet Savcısının isteği üzerine geçici olarak görevlendirebilir.

BÖLÜM - II

Görev ve yetki

Devlet Güvenlik mahkemelerinin görevi

MADDE 9. — Devlet Güvenlik mahkemelerinin görevine giren suçlar şunlardır :

A) Türk Ceza Kanununun 125 ilâ 141 nci maddelerinde; 146 ilâ 157 nci maddelerinde; 161 nci maddesinde; 163 nci maddesinin bir, iki ve üçüncü fıkralarında ve 168, 169, 171 ve 172 nci maddelerinde yazılı suçlar;

(114 No.lu Geçici Komisyonun değiştirişi)

Atama

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Başkana ve üyeliklere vekâlet

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Geçici görevlendirme

MADDE 8. — Tasarının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM - II

Görev

Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevi

MADDE 9. — Tasarının 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

B) Devletin ülkesi ve milleti ile bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlendikleri ve doğrudan doğruya Devlet güvenliğini ilgilendirdikleri takdirde, aşağıda yazılı suçlar;

1. Türk Ceza Kanununun 142, 143, 144, 145, 158, 159 ve 162 nci maddelerinde ve 163 ncü maddenin dört, beş ve altıncı fıkralarında ve 164, 165, 166, 174, 179, 180, 188 nci maddelerinde, 191 nci maddenin ikinci fıkrasında, 193 ncü maddenin ikinci fıkrasında ve 201, 234, 235, 236, 241, 242, 254, 255, 256, 257, 258, 264, 271, 296 ncı maddelerinde; 311 ilâ 315 nci maddelerinde; 369 ilâ 374 ncü maddelerinde; 376 ilâ 382 nci maddelerinde; 384 ilâ 388 nci maddelerinde; 390 ilâ 394 ncü maddelerinde; 401 ve 403 ncü maddelerinde; 448 ilâ 452 nci maddelerinde; 464 ncü maddesinde; 495 ilâ 500 ncü maddelerinde; 512 ve 517 nci maddelerinde yazılı suçlar;

2. Devlete ait posta, telgraf, telefon, radyo, telsiz ve televizyon gibi biçimle haberleşme araç, gereç, tesis ve tellerine karşı işlenen hırsızlık suçları;

3. 10 . 2 . 1963 tarih ve 171 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hürriyeti hakkında Kanunda, 15 . 7 . 1963 gün ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanununda ve 22 . 11 . 1972 gün ve 1630 sayılı Dernekler Kanununda yazılı suçlarla, 10 . 7 . 1953 tarih ve 6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar hakkındaki Kanunun değişik 12 nci maddesinde yazılı suçlar;

C) A ve B bentlerinde yazılı bir suçu işlemek veya gizlemek maksadiyle veya bu suç vesilesiyle yahut bu suçla umumî veya müşterek bir gaye içerisinde işlenmiş suçlar;

Yukarda belli edilen suçları işleyenler, bunların suçlarına iştirak edenler; sıfat, meslek ve memuriyetleri ne olursa olsun Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanırlar.

Anayasa Mahkemesinin Yüce Divan sıfatı ile ve görevleri ile ilgili suçlardan dolayı yargılayacağı kişilere ilişkin, 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri hakkındaki Kanunun 20 nci maddesinin 3 numaralı bendi hükümleri saklıdır.

Askerî yargı ile ilgili suçlarda görev

MADDE 10. — Savaş ve sıkıyönetim hali dahil, askerî mahkemelerin görevlerine ilişkin hükümler saklıdır.

Ancak; 9 ncü maddedeki hükümler dairesinde :

A) Askerî Ceza Kanununun 54 ncü maddesinde yazılı suçları asker olmayan kişilerle, asker kişiler müştereken işlerlerse;

B) Askerî Ceza Kanununun 55, 56 ncı maddelerinde, 57 nci maddesinin üçüncü fıkrasında, 58 ve 59 ncü maddelerinde yazılı suçları asker olmayan kişiler müstakillen veya asker kişilerle müştereken işlerlerse;

Yukarda A ve B bentlerinde yazılı bir suçu işlemek veya gizlemek maksadiyle veya bu suç vesilesiyle yahut bu suçla umumî veya müşterek bir gaye içerisinde, diğer bir suçu asker olmayan kişiler müstakillen veya asker kişilerle müştereken işlerlerse;

C) Asker olmayan kişiler, Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 11 nci maddesinin B, C ve D bentlerinde yazılı suçları, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suçlarla irtibatlı olarak yahut umumî veya müşterek bir gaye içerisinde işlerlerse;

Sanıkların tamamı Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanırlar.

Askeri yargı ile ilgili suçlarda görev

MADDE 10. — Savaş ve sıkıyönetim halı da hil, askerî mahkemelerin görevlerine ilişkin hükümler saklıdır.

Ancak; 9 ncu maddedeki hükümler dairesinde :

A) Askerî Ceza Kanununun 54 ncu maddesinde yazılı suçları asker olmayan kişilerle, asker kişiler müştereken işlerlerse;

B) Askerî Ceza Kanununun 55, 56 ncı maddelerinde, 57 nci maddesinin ikinci fıkrasında, 58 ve 59 ncu maddelerinde yazılı suçları asker olmayan kişiler müstakillen veya asker kişilerle müştereken işlerlerse;

Yukarda (A) ve (B) bentlerinde yazılı bir suçu işlemek veya gizlemek maksadıyla veya bu suç vesilesiyle yahut bu suçla umumî veya müşterek bir gaye içerisinde, diğer bir suçu asker olmayan kişiler müstakillen veya asker kişilerle müştereken işlerlerse;

C) Asker olmayan kişiler, Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun 11 nci maddesinin (B), (C) ve (D) bentlerinde yazılı suçları, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suçlarla irtibatlı olarak yahut umumî veya müşterek bir gaye içerisinde işlerlerse;

Sanıkların tamamı Devlet Güvenlik Mahkemesinde yarganırlar.

(Hükümetin teklifi)

BÖLÜM - III

Yargılama usulleri

Uygulanacak usul hükümleri

MADDE 11. — Bu kanunda gösterilen özel hükümler saklı kalmak şartıyla, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevine giren suçların soruşturma ve kovuşturmalarında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümleri uygulanır.

Mahkemelerin derecesi ve en yakın mahkeme

MADDE 12. — Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun hükümlerinin uygulanması bakımından, Devlet Güvenlik Mahkemeleri Ağır Ceza Mahkemesi derecesindedir.

Ancak, yargı çevreleri ayrı olmak üzere, birden fazla Devlet Güvenlik Mahkemesi kurulmuş ise, aynı derecedeki en yakın mahkemenin tayininde, diğer Devlet Güvenlik Mahkemeleri nazarı itibara alınır. Aynı yargı çevresi içinde birden fazla Devlet Güvenlik Mahkemesi kurulmuşsa, en yakın aynı derecedeki mahkeme, sayı itibarıyla takibeden Devlet Güvenlik Mahkemesidir. Yargı çevresi Türkiye'yi kapsayan bir Devlet Güvenlik Mahkemesi kurulmuşsa, en yakın aynı derecedeki mahkeme, o mahal Ağır Ceza Mahkemesidir.

Görevsizlik kararları ve itiraz

MADDE 13. — İlk derece adalet mahkemeleri, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görev konusuna ilişkin kararlarına uymak zorunluluğundadır.

Ancak, Devlet Güvenlik Mahkemesince verilen görevsizlik kararı aleyhine bu mahkeme nezdindeki Cumhuriyet savcısı veya yardımcısı acele itiraz yoluna müracaat edebilir.

Uyuşmazlıkların çözümü

MADDE 14. — Devlet Güvenlik Mahkemeleri arasındaki uyuşmazlıklar, bu mahkemelerce verilen hükümlerin temyiz mercii olan Yargıtay Ceza Dairesi tarafından kesin olarak çözümlenir.

Soruşturma usulü

MADDE 15. — Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suçların hazırlık soruşturması, bu mahkeme nezdinde bulunan Cumhuriyet savcısı veya yardımcıları tarafından bizzat yapılır.

Soruşturmanın gerekli kıldığı hallerde, suç mahallî ile delillerin bulunduğu yerlere gidilerek soruşturma yapılır.

Suç, askerî bir mahalde işlenmişse, Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet savcısı veya yardımcısı hazırlık soruşturmasının yapılmasını ilgili askerî savcıdan isteyebilir. Bu takdirde hazırlık soruşturması, askerî savcı veya yardımcısı tarafından bizzat yapılır.

Cumhuriyet savcıları ve askerî savcıların suça elkoymaları

MADDE 16. — Mahallî Cumhuriyet savcısı, ihbar veya herhangi bir suretle bu kanun kapsamına giren bir suçun işlendiği zehabını verecek bir hâle muttâlî olur olmaz, keyfiyeti derhal

(114 No.lu Geçici Komisyonun değiştirilişi)

BÖLÜM - III

Yargılama usulleri

Uygulanacak usul hükümleri

MADDE 11. — Tasarının 11 nci maddesi ay nen kabul edilmiştir.

Mahkemelerin derecesi ve en yakın mahkeme

MADDE 12. — Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümlerinin uygulanması bakımından, Devlet Güvenlik Mahkemeleri Ağır Ceza Mahkemesi derecesindedir.

Ancak, yargı çevreleri ayrı olmak üzere, birden fazla Devlet Güvenlik Mahkemesi kurulmuş ise, aynı derecedeki en yakın mahkemenin tayininde, diğer Devlet Güvenlik Mahkemeleri nazarı itibare alınır. Aynı yargı çevresi içinde birden fazla Devlet Güvenlik Mahkemesi kurulmuşsa, en yakın aynı derecedeki mahkeme, sayı itibariyle takibeden Devlet Güvenlik Mahkemesidir. Yargı çevresi Türkiye'yi kapsayan bir Devlet Güvenlik Mahkemesi kurulmuşsa, en yakın aynı derecedeki mahkeme, o mahal Ağır Ceza Mahkemesidir.

Görevsizlik kararları

MADDE 13. — İlk derece adalet mahkemeleri, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görev konusuna ilişkin kararlarına uymak zorunluluğundadır.

Devlet Güvenlik Mahkemesince verilen görevsizlik kararı aleyhine ancak bu mahkeme nezdindeki Cumhuriyet Savcısı veya yardımcısı acele itiraz yoluna müracaat edebilir.

Uyuşmazlıkların çözümü

MADDE 14. — Tasarının 14 nci maddesi ay nen kabul edilmiştir.

Soruşturma usulü

MADDE 15. — Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suçların hazırlık soruşturması, bu mahkeme nezdinde bulunan Cumhuriyet Savcısı veya yardımcıları tarafından bizzat yapılır.

Soruşturmanın gerekli kıldığı hallerde, suç mahalli ile delillerin bulunduğu yerlere gidilerek soruşturma yapılır.

Suç, Devlet Güvenlik Mahkemesinin kurulduğu il veya ilçe sınırı dışında işlenmiş ise, Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığı suçun işlendiği yer Cumhuriyet Savcılığından, hazırlık soruşturmasının yapılmasını isteyebilir. Bu takdirde hazırlık soruşturması, savcılık tarafından bizzat yapılır.

Suç askerî bir mahalde işlenmişse, Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı veya yardımcısı hazırlık soruşturmasının yapılmasını ilgili askerî savcıdan isteyebilir. Bu takdirde hazırlık soruşturması, askerî savcı veya yardımcısı tarafından bizzat yapılır.

Cumhuriyet savcıları ve askerî savcıların suçta elkoymaları

MADDE 16. — Mahallî Cumhuriyet Savcısı veya suç askerî bir mahalde işlenmişse usulüne göre askerî savcı, ihbar veya her hangi bir suretle bu kanun kapsamına giren bir suçun işlendiği

(Hükümetin teklifi)

Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde bulunan savcıya bildirmekle beraber, savcının işe elkoymasına kadar gerekli soruşturmayı bizzat yapar ve evrakı hemen Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet savcılığına gönderir.

Mahallî Cumhuriyet savcısı veya yardımcılarının bulunmadıkları hallerde, soruşturma, o yer sulh veya sorgu hâkimî tarafından bizzat yapılır.

Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet savcısı veya yardımcısı, suçun, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine girmediği sonucuna vardığı takdirde, soruşturma evrakını ilgili Cumhuriyet savcılığına veya askerî savcılığa iade eder.

Yetki, emirlere aykırı hareket ve bilgi istenmesi

MADDE 17. — Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet savcısıyla yardımcıları, Cumhuriyet savcılarının bütün yetkilerini haizdir.

Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet savcısıyla yardımcıları, soruşturma sırasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları, Devlet Güvenlik Mahkemesi yargı çevresindeki yetkili hâkimlerden doğrudan doğruya isteyebilirler.

Zabıta âmir ve mensupları, Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet savcısı ve yardımcılarının soruşturma, kovuşturma ve infaza ilişkin emirlerini öncelikle yerine getirmekle zorunludurlar.

Yukarıdaki fıkra hükmü, Devlet Güvenlik Mahkemesi veya bu mahkeme başkanınca verilen emirler hakkında da uygulanır.

Gecikmesinde sakınca olan haller dışında, bu emirler yazılı olarak verilir.

Bu emirleri yerine getirmeyenler, fiil daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, altı aydan bir yıla kadar hapis ve bin liradan beş bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Zabıta âmir ve mensupları hakkında doğrudan doğruya soruşturma ve kovuşturma yapılır.

Zabıta; soruşturma veya kovuşturma sebebiyle sanığı, tanığı, bilirkişiyi ve suçtan zarar gören şahsı, Devlet Güvenlik Mahkemesinin veya Başkanının, Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet savcısı veya yardımcısının veya mahkeme naibi yahut istinabe olunan hâkimin emirleriyle istenilen yerde hazır bulundurmaya mecburdur.

Bu emir, çağırılanlar hakkında zabıtaya ihzar müzekkeresinde olduğu gibi, zor kullanma yetkisini de verir.

Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suçların soruşturma veya kovuşturulması sırasında, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa 1696 sayılı Kanunla eklenen ek madde 4 hükümleri de aynen uygulanır.

Bu madde hükümleri, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suça elkoymuş Cumhuriyet savcısı veya yardımcısı, askerî savcı, sulh veya sorgu hâkimiyle naip veya istinabe olunan hâkimin yahut istinabe olunan Cumhuriyet savcısı veya askerî savcının emirleri hakkında da uygulanır.

(114 No.lu Geçici Komisyonun değiştirilişi)

zehirini verecek bir hale muttali olur olmaz, keyfiyeti derhal Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde bulunan savcıya bildirmekle beraber, savcının işe elkoymasına kadar gerekli soruşturmayı bizzat yapar ve evrakı hemen Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcılığına gönderir.

Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı veya yardımcısı, suçun, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine girmediği sonucuna vardığı takdirde, soruşturma evrakını ilgili Cumhuriyet savcılığına veya askerî savcılığa iade eder.

Soruşturma ve kovuşturmada yetki

MADDE 17. — Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı ile yardımcıları, Cumhuriyet savcılarının bütün yetkilerini haizdirler.

Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı ile yardımcıları, soruşturma sırasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları, Devlet Güvenlik Mahkemesinin yedek üyesinden veya Devlet Güvenlik Mahkemesi yargı çevresindeki yetkili hâkimlerden isteyebilirler.

Devlet Güvenlik Mahkemesi yedek üyesi tarafından verilen kararlara karşı itirazlar Devlet Güvenlik Mahkemesinde kesin hükme bağlanır.

Zabıta âmir ve mensupları, Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı ve yardımcılarının soruşturma, kovuşturma ve infaza ilişkin emirlerini öncelikle yerine getirmekle zorludurlar.

Yukarıdaki fıkra hükmü, Devlet Güvenlik Mahkemesi veya bu mahkeme başkanınca verilen emirler hakkında da uygulanır.

Gecikmesinde sakınca olan haller dışında, bu emirler yazılı olarak verilir.

Bu madde hükmüne aykırı hareket eden zabıta âmir ve mensupları hakkında doğrudan doğruya soruşturma ve kovuşturma yapılır.

Zabitanın görev ve yetkileri

MADDE 18. — Zabıta; soruşturma veya kovuşturma sebebiyle sanığı, tanığı, bilirkişiyi ve suçtan zarar gören şahsı, Devlet Güvenlik Mahkemesinin veya Başkanının, Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı veya yardımcısının veya mahkeme naibi yahut istinabe olunan hâkimin emirleriyle istenilen yerde hazır bulundurmaya mecburdur.

Bu emir, çağırılanlar hakkında zabıtaya ihzar müzekkeresinde olduğu gibi, zor kullanma yetkisini de verir.

(Hükümetin teklifi)

Bina, araç, gereç ve personelden geçici yararlanma

MADDE 18. — Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde bulunan Cumhuriyet savcısı veya yardımcısı soruşturmanın gerekli kılması halinde, geçici olarak, Devlet Güvenlik Mahkemesinin yargı çevresi içindeki Devlet kurum ve organlarına, mahallî idare, iktisadî veya sair kamu kuruluşlarına ait bina, araç, gereç ve personelden yararlanılmak için istemde bulunabilirler. Bu istemler, ilgili kurum ve makamlarca yerine getirilir.

Tanıklara yemin verilmesi

MADDE 19. — Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suçların hazırlık soruşturması sırasında tanıklara yemin verilir.

Savcının kararına itiraz

MADDE 20. — Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde bulunan Cumhuriyet savcısı veya yardımcısının, kovuşturma yapılmasına yer olmadığına dair verdiği karara, dilekçe sahibi aynı zamanda suçtan zarar gören kimse ise, kararın kendisine tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde, bu kararı veren savcının mensubolduğu Devlet Güvenlik Mahkemesine en yakın bulunan ağır ceza işlerini gören mahkeme başkanına itiraz edebilir.

Yakalama ve Tutuklama

MADDE 21. — Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suçlar sebebiyle, yakalanan veya tutuklanan kimse, soruşturmanın bitiminde ve her halde onbeş gün içinde yetkili hâkim önüne çıkarılır. Ancak, zabıta, Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde bulunan Cumhuriyet Savcısı veya yardımcılarının veya olaya el koyan suçu işlendiği yer Cumhuriyet Savcısı veya yardımcılarının ve bunların bulunmadıkları hallerde Sulh veya Sorgu Hâkiminin yahut Askerî Savcının yazılı emri bulunmadıkça sanığı 48 saatten fazla tutamaz.

Yukardaki fıkra gereğince, sanığı, yetkili hâkim önüne götürmek için gerekli süre, bu müddetlere dahil değildir.

Soruşturmada İzin

MADDE 22. — Bu Kanunda belirtilen suçlardan dolayı aşağıda yazılı kişiler hakkında soruşturma yapılabilmesi;

A) General ve amiraller hakkında, Genelkurmay Başkanının mütalâası alındıktan sonra Başbakanın,

B) Müsteşarlar hakkında Başbakanın veya ilgili bakanların, Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri ve yurt dışında görev yapan büyükelçiler hakkında Dışişleri Bakanlığının,

C) Valiler, kaymakamlar hakkında İçişleri Bakanının,

(114 No.lu Geçici Komisyonun değiştirisi)

Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suçların soruşturma veya kovuşturulması sırasında, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa 1696 sayılı Kanunla eklenen ek madde 4 hükümleri de aynen uygulanır.

Bu madde hükümleri, Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suçta elkoymuş Cumhuriyet Savcısı veya yardımcısı, askerî savcı, sulh veya sorgu hâkimiyle naip veya istinabe olunan hâkimin yahut istinabe olunan Cumhuriyet Savcısı veya askerî savcının emirleri hakkında da uygulanır.

Bina, araç, gereç ve personelden geçici yararlanma

MADDE 19. — Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdinde bulunan Cumhuriyet Savcısı veya yardımcıları soruşturmanın gerekli kılması halinde, geçici olarak, Devlet Güvenlik Mahkemesinin yargı çevresi içindeki Devlet kurum ve organlarına, mahallî idare, iktisadî veya sair kamu kuruluşlarına ait bina, araç, gereç ve personellen yararlanmak için istemde bulunabilirler. Bu istemler, ilgili kurum ve makamlarca yerine getirilir.

Tamamlara yemin verilmesi

MADDE 20. — Tasarının 19 ncu maddesi 20 madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Savcının kararına itiraz

MADDE 21. — Tasarının 20 nci maddesi 21 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Yakalama ve tutuklama

MADDE 22. — Tasarının 21 nci maddesi 22 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Soruşturmada izin

MADDE 23. — Bu kanunda belirtilen suçlardan dolayı aşağıda yazılı kişiler hakkında soruşturma yapılabilmesi;

- A) General, amiral ve müsteşarlar hakkında Başbakanın,
- B) Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri ve yurt dışında görev yapan büyükelçiler hakkında Dışişleri Bakanının,
- C) Valiler, kaymakamlar hakkında İçişleri Bakanının,
- D) Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi, Yüksek Hâkimler Kurulu, Sayıştay Başkan ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısı, Baş-

(Hükümetin teklifi)

D) Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi, Yüksek Hâkimler Kurulu, Sayıştay Başkan ve üyeleri ile Cumhuriyet Başsavcısı, Başkanun-sözcüsü, Askerî Yargıtay Başsavcısı, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanun-sözcüsü, Hâkimler ve yardımcıları ile Cumhuriyet Savcı ve yardımcıları ve bu sınıftan sayılanlar, Askerî Hâkim subaylar hakkında, özel kanunlarına göre yetkili kurum ve makamların, iznine bağlıdır.

Meşhuden işlenmiş olması halî ayrıık kalmak üzere, bu kahunda yazılı suçlar yukarda yazılı kişiler tarafından işlenirse, tutuklanmaları, haklarında soruşturma izni verilmesine bağlıdır.

Davanın Doğrudan Açılması

MADDE 23. — Devlet Güvenlik Mahkemesi nin görevine giren suçlarda ilk soruşturma yapılmaz.

Hâkimlerin Reddi İstemini İnceleyecek Mercî

MADDE 24. — Devlet Güvenlik Mahkemesi Başkan ve Üyelerinin reddine dair istemler, Kurula katılan hâkimlerde değışiklik yapılmaksızın bu Mahkemece incelenir. İstem reddine ilişkin kararlar aleyhine itiraz edilemez. Ancak esas hükümle birlikte temyiz olunabilir.

Duruşmada Hazır Bulunmayan Sanık

MADDE 25. — Sorgusu yapılmış olan sanık, talik veya tehir olunan günde duruşmaya gelmez ve Mahkemece de duruşmada hazır bulunmasına lüzum görülmezse, duruşmada hazır bulunmak mecburiyetinden varestede tutulmak istemi bu lunmasa bile, dava gıyabında bitirilebilir.

Duruşmanın İnzibatı ve Cezalar

MADDE 26. — Duruşmanın inzibatını sağlamak, Mahkeme Başkanına aittir.

Duruşmanın inzibatını bozan kişiyi, Mahkeme Başkanı derhal duruşma salonundan çıkartır.

Mahkemeye, Mahkeme Başkanı veya Üyelerden herhangi birine, savcıya, savcı yardımcısına, tutanak kâtibine veya görevlilere karşı uygun olmayan söz yahut davranışta bulunan kişi hakkında, Mahkemece tutuklama kararı verilir. Tutuklanan kişi 24 saat içinde sorguya çekilerek inzibatı nitelikte olmak üzere, 1 aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılır. 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 58 nci maddesinin 2 ncı fıkrası hükmü saklıdır.

Tutuklu veya cezaevinde bulunan hükümlüler hakkında bu ceza hücrede infaz olunur.

Bu kararlar kesindir.

Mahkeme, duruşmanın inzibatını bozan sözlü veya yazılı beyanat ve davranışlar ile Mahkemeye, Mahkeme Başkanı veya Üyelerden herhangi birine, savcıya, savcı yardımcısına, tutanak kâtibine yahut görevlilere karşı uygun olmayan söz ve davranışlar hakkında yayım yasağı koyabilir; bu yasağa rağmen yayında bulunanlara üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile birlikte 1000 liradan 3000 liraya kadar ağır para cezası verilir.

Mahkeme Başkanı, duruşmanın inzibatını bozan sanığı veya müdafii, o günkü duruşmanın tamamına çıkmamak üzere, duruşma salonundan çıkartır.

Duruşma salonundan çıkartılan sanık veya müdafii, bundan sonraki oturumlarda da duruşmanın inzibatını bozmakta ısrar etmeleri halinde, bir daha aynı dava ile ilgili duruşmalara katılmalarına da karar verilebilir.

Yukardaki fıkra, müdafii hakkında uygulandığı takdirde keyfiyet, ilgili Baroya bildirilmekle beraber, müvekkiline de dilerse, başka bir müdafii tayin etmesi için süre verilir.

(114 No.lu Geçici Komisyonun değiştirmesi)

kanunsözcüsü, Askerî Yargıtay Başsavcısı, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanunsözcüsü hâkimler ve yardımcıları ile Cumhuriyet Savcı ve yardımcıları ve bu sınıftan sayılanlar, askerî hâkim subaylar hakkında, özel kanunları na göre yetkili kurum ve makamların, iznine bağlıdır.

Meşhuden işlenmiş olması hali ayırık kalmak üzere, bu kanunda yazılı suçlar yukarıda yazılı kişiler tarafından işlenirse, tutuklanmaları, haklarında soruşturma izni verilmesine bağlıdır.

Davanın açılması

MADDE 24. — Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suçlarda ilk soruşturma yapılmaz.

Hâkimlerin reddi istemini inceleyecek merci

MADDE 25. — Tasarının 24 ncü maddesi 25 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Duruşmada hazır bulunmayan sanık

MADDE 26. — Tasarının 25 nci maddesi 26 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Duruşmanın inzibati ve cezalar

MADDE 27. — Duruşmanın inzibatını sağlam ak, Mahkeme Başkanına aittir.

Duruşmanın inzibatını bozan kişiyi, Mahkeme Başkanı derhal duruşma salonundan çıkartır.

Mahkemeye, Mahkeme Başkanı veya üyelerden herhangi birine, savcıya, savcı yardımcısına, tutanak kâtibine veya görevlilere karşı uygun olmayan söz yahut davranışta bulunan kişi hakkında, Mahkemece tutuklama kararı verilir. Tutuklanan kişi 24 saat içinde sorguya çekilerek inzibati nitelikte olmak üzere, bir aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılır. 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 58 nci maddesinin 2 nci fıkrası hükmü saklıdır.

Tutuklu veya cezaevinde bulunan hükümlüler hakkında bu ceza hücrede infaz olunur.

Bu kararlar kesindir.

Mahkeme, duruşmanın inzibatını bozan sözlü veya yazılı beyanat ve davranışlar ile Mahkemeye, Mahkeme Başkanı veya üyelerden herhangi birine, savcıya, savcı yardımcısına, tutanak kâtibine yahut görevlilere karşı uygun olmayan söz ve davranışlar hakkında yayım yasağı koyabilir; bu yasağı rağmen yayında bulunanlara üç aydan altı aya kadar hapis cezası ile birlikte 1 000 liradan 3 000 liraya kadar ağır para cezası verilir.

Mahkeme Başkanı, duruşmanın inzibatını bozan sanığı veya müdafii, o günkü duruşmanın tamamına çıkmamak üzere, duruşma salonundan çıkartır.

Duruşma salonundan çıkartılan sanık veya müdafii, bundan sonraki oturumlarda da duruşmanın inzibatını bozmakta ısrar etmeleri halinde, bir daha aynı dava ile ilgili duruşmalara katılmamalarına da karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkra, müdafii hakkında uygulandığı takdirde keyfiyet, ilgili baroya bildirilmekle beraber, müvekkiline de dilerse, başka başka bir müdafii tayin etmesi için süre verilir.

(Hükümetin teklifi)

Müdafii, Avukatlık Kanununun 41 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince tayin edilmişse, durum, kendisini tayin eden mercie de bildirilir.

Duruşma salonundan, çıkartılan sanık veya müdafii, tekrar duruşmaya alındıklarında, yokluklarında yapılan söz ve işlerin esash noktaları bildirilir. Müdafii dilerse, yokluğundaki tutanakların örnekleri de kendisine verilir.

Yukarda yazılı hallerde duruşma salonundan çıkarılan veya duruşmalara katılmamalarına karar verilen sanık veya müdafiler, mahkemenin tayin edeceği süre içinde yazılı savunma verebilirler.

Duruşma safahatının teknik araçlarla tespiti

MADDE 27. — Çok sanıklı davalarda duruşma safahatı, mahkemenin uygun ve lüzumlu göreceği teknik araçlarla tespit olunabilir. Bu tespite müsteniden sonradan düzenlenecek duruşma tutanaklarının, duruşma safahatına uygun olduğu Mahkeme Heyeti ve tutanağı düzenleyen tutanak kâtibi tarafından tasdik edilir.

Bunların birer sureti, önceden isteyen sanık ve müdafie verilir.

Kurulda değişiklik

MADDE 28. — Mahkeme Kurulunda değişiklik olduğu takdirde, geçen oturumlara ait tutanaklar, değişen hâkim tarafından duruşmaya çıkmadan önce okunur.

Temyiz mercii

MADDE 29. — Devlet Güvenlik Mahkemesi kararlarının temyiz mercii, Yargıtayda yalnız bu mahkemelerin kararlarını incelemek üzere kurulan daire veya daireler; Genel Kurul ise, Yargıtay Ceza Daireleri Genel Kuruludur.

İşlerin niteliği

MADDE 30. — Devlet Güvenlik Mahkemesinin görevine giren suçlar acele işlerden sayılır ve bu suçlara ilişkin davalara adli ara vermede de bakılır.

BÖLÜM - IV

Çeşitli hükümler

Diğer görevliler

MADDE 31. — Devlet Güvenlik Mahkemelerinde ve Savcılığında görev yapacak yeteri kadar Başkâtip, Kâtip, Mübaşir, Yardımcı Personel ve diğer görevliler Adalet Bakanlığınca atanır. Bunlarla ilgili kadrolar, Adalet Bakanlığı İller Teşkilâtı kadrolarına eklenir.

Bu madde gereğince atananların iş denetim ve gözetimleri, bağlı buldukları Mahkeme Başkanlığı veya Cumhuriyet Savcılığı tarafından yapılır.

Bina, araç ve gereçler

MADDE 32. — Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görev yapacakları binaların temini ve bu Mahkemelerin araç, gereç ve sair ihtiyaçları Adalet Bakanlığı Bütçesinin ilgili bölümlerine eklenecek ödeneklerden karşılanır.

(1114 No.lu Geçici Komisyonun değiştirisi)

Müdafî, Avukatlık Kanununun 41 nci madde sinin 2 nci fıkrası gereğince tayin edilmişse, durum, kendisini tayin eden mercie de bildirilir.

Duruşma salonundan çıkartılan sanık veya müdafî, tekrar duruşmaya alındıklarında, yokluklarında yapılan söz ve işlerin esaslı noktaları bildirilir. Müdafî dilerse, yokluğundaki tutanakların örnekleri de kendisine verilir.

Yukarda yazılı hallerde duruşma salonunda n çıkarılan veya duruşmalara katılmamalarına karar verilen sanık veya müdafiler, mahkemenin tayin edeceği süre içinde yazılı savunma verebilirler.

Duruşma safahatının teknik araçlarla tespiti

MADDE 28. — Tasarının 27 nci maddesi 28 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Kurulda değişiklik

MADDE 29. — Tasarının 28 nci maddesi 29 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Temyiz mercii

MADDE 30. — Devlet Güvenlik Mahkemesi kararlarının temyiz mercii, Yargıtayda bu mahkemelerin kararlarını incelemek üzere kurulan daire veya daireler; Genel Kurul ise, Yargıtay Ceza Daireleri Genel Kuruludur.

İşlerin niteliği

MADDE 31. — Tasarının 30 ncu maddesi 31 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

BÖLÜM — IV

Çeşitli hükümler

Diğer görevliler

MADDE 32. — Tasarının 31 nci maddesi 32 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Bina, araç ve gereçler

MADDE 33. — Tasarının 32 nci maddesi 33 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

Özlük işleri

MADDE 33. — Devlet Güvenlik Mahkemelerinde göreve atanan hâkim, askerî hâkim, Cumhuriyet Savcısı ve yardımcıları ile diğer personelin Özlük işlerinde, denetimlerinde, haklarında disiplin soruşturması açılması ve disiplin cezası verilmesinde, şahsî ve görevle ilgili suçlarının soruşturma ve kovuşturmalarda bu kanun hükümleri saklı kalmak üzere, kendi mesleklerine ait kanunların ilgili hükümleri uygulanır. Aylıkları, kesenekleri, sosyal yardımları, tazminatları, ödül ve ödenekleri, yollukları ve diğer personel giderleri bağlı oldukları Bakanlıklar Bütçesinden karşılanır.

Devlet Güvenlik Mahkemelerine atanan görevlilerin, bu görevde geçirecekleri süreler esas mesleklerinde geçmiş sayılır.

Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görevli hâkim, askerî hâkim, Cumhuriyet Savcısı ve Cumhuriyet Savcı yardımcıları adli ara vermeden faydalanamazlar. İşlerin elverdiği oranda, kendilerinin özel kanunları gereğince yıllık izinleri verilebilir.

Cumhuriyet savcı yardımcılığına atanan askerî hâkimler hakkında özel hükümler

MADDE 34. — Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, Askerî Hâkimlikten atanan Cumhuriyet Savcı yardımcıları hakkında, subay sicil formu esaslarına göre kanaat motu verir. Kanununda belirtilen sicil üstleri, subay sicil belgelerini düzenlemede bu notları da gözönünde bulundurur.

Görev yerinin değiştirilmesi

MADDE 35. — Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görevli Başkan, üye, yedek üye, Cumhuriyet Savcısı ve yardımcıları hakkında, kendi kanunlarına göre yapılacak soruşturma sonunda, görev yerlerinin değiştirilmesine dair yetkili kurul veya mercilerce karar verildiği takdirde, İcraîyet Adalet Bakanlığı kanalı ile Bakanlar Kuruluna bildirildikten sonra, ilgili hâkim, askerî hâkim, Cumhuriyet Savcısı, Cumhuriyet Savcı yardımcısının görev yeri veya görevi, özel kanunlarda gösterilen usule göre değiştirilebilir.

Cumhuriyet Savcılığı teşkilâtı ve Mahkeme kalemlerinin denetimi

MADDE 36. — Devlet Güvenlik Mahkemesi nezdindeki Cumhuriyet Savcılığı teşkilâtı Adalet Bakanlığı müfettişlerince; bu Mahkeme kalemleri de Müfettiş hâkimlerce ve Adalet Bakanlığı müfettişlerince her zaman denetlenebilir.

Kovuşturma giderleri

MADDE 37. — Devlet Güvenlik Mahkemelerinin ve Cumhuriyet Savcılığının kovuşturma giderleri, Adalet Bakanlığı Bütçesinin ilgili tertibinden ödenir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren işlenen ve Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevine giren suçlar hakkında, bu kanun hükümleri uygulanır.

(114 No.lu Geçici Komisyonun değiştirilişi)

Özlük işleri

MADDE 34. — Tasarının 33 ncü maddesi 34 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Görev yerinin değiştirilmesi

MADDE 35. — Tasarının 35 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Cumhuriyet Savcılığı Teşkilâtı ve mahkeme kalemlerinin denetimi

MADDE 36. — Tasarının 36 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kovuşturma giderleri

MADDE 37. — Tasarının 37 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra işlenen ve Devlet Güvenlik Mahkemelerinin görevine giren suçlar ile, Anayasanın geçici 21 nci maddesine göre gönderilen veya açılan davalara, Devlet Güvenlik Mahkemeleri bakar.

26 . 10 . 1963 tarih ve 357 sayılı Askeri Hâkimler ve Askeri Savcılar Kanununa aşağıdaki ek madde 4 eklenmiştir :

EK MADDE 4. — Devlet Güvenlik Mahkemesi üyeliği, yedek üyeliği ve Cumhuriyet Savcı yardımcılığı görevlerine atanan askerî hâkim subayların rütbe terfii, rütbe kıdemliliği, kademe ilerlemesi yapmalarını sağlayacak yeterlikleri, 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu

(Hükümetin teklifi)

Kanunun yürürlüğe girmesi :

MADDE 38. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 39. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

9 . 5 . 1973

Başbakan <i>N. Talü</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>N. Erkmen</i>	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı <i>K. Satır</i>	Devlet Bakanı <i>İ. H. Tekinel</i>
Devlet Bakanı <i>İ. Öztürk</i>	Adalet Bakanı <i>H. Mumcuoğlu</i>	Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sancar</i>	İçişleri Bakanı <i>M. Öztekin</i>
Dışişleri Bakanı <i>Ü. H. Bayülken</i>	Maliye Bakanı <i>S. T. Müftüoğlu</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>O. Dengiz</i>	Bayındırlık Bakanı <i>N. Ok</i>
Ticaret Bakanı <i>A. Türkel</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>V. Tanır</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>F. Çelikbaş</i>	Tarım Bakanı <i>A. N. Tuna</i>
Ulaştırma Bakanı <i>S. Özbek</i>	Çalışma Bakanı <i>A. N. Erdem</i>	Sanayi ve Tek. Bakanı <i>N. Bayar</i>	En. ve Tab. Kay. Bakanı <i>K. Demir</i>
Turizm ve Tan. Bakanı <i>A. İ. Kuruml</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>M. N. Oktay</i>	Köy İşleri Bakanı <i>O. Kürümoğlu</i>	Orman Bakanı <i>İ. Bingöl</i>
Gençlik ve Spor Bakanı <i>C. Coşkun</i>			

(114 No.lu Geçici Komisyonun değiştirişi)

ve bu kanunun hükümleri saklı kalmak şartı ile, aşağıda belirtilen şekilde düzenlenecek sicillerle saptanır.

A) Üye ve yedek üye birinci sınıfa ayrılmış hâkim albaylara, subay sicil belgesi düzenlemeye ve sicil vermeye yetkili birinci sicil üstü Millî Savunma Bakanlığı Müsteşarı, ikinci sicil üstü Millî Savunma Bakanındır.

B) Cumhuriyet Savcı yardımcılığı kadrolarına atanan askerî hâkim subaylar hakkında :

1. Meslekî sicil belgesi Yargıtayda Devlet Güvenlik Mahkemelerince verilen kararları incelemek üzere kurulan dairece ve Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu müfettişlerince 357 sayılı Askerî Hâkimler ve Askerî Savcılar Kanunu esasları gözönünde tutularak verilecek sicil notlarına göre düzenlenir ve bu sicil belgesi süresi içinde Millî Savunma Bakanlığına gönderilir.

2. Subay sicil belgesi sırasıyle; Millî Savunma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı, Müsteşar ve Millî Savunma Bakanı tarafından düzenlenir. Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, subay sicil formu esaslarına göre Cumhuriyet Savcı yardımcısı askerî hâkim subaylar hakkında kanaat notu verir. Yukarıda belirtilen sicil üstleri, subay sicil belgelerini düzenlemede bu notları gözönünde bulundurur.

Kanunun yürürlüğe girmesi

MADDE 38. — Tasarının 38 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 39. — Tasarının 39 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

